

de Valldigna deien ara l'un, ara l'altre, 1962).

Probt. *cordero* és, doncs, una forma heretada del mossàrab, la influència del qual no degué deixar d'actuar en la preferència concedida en el Regne a la denominació *corder* del cat. occidental sobre la denominació *anyell* dels altres dialectes. Altrament veg. l'article *cordero* del DCEC. Un ll. vg. RE-CORDUS derivat també de CORDUS es perpetuà en el prov. alpí *recourdoun* i llgd. *regor* (ARom. xviii, 374; FEW II, 1183a); i degué prolongar en altre temps la seva àrea fins a l'extrem del Rosselló, car se'n troben allà encara rastres toponímics segurs, com *La Recorda* a Vilallonga de la Salanca (1960).

DERIV.: *Cordera* 'ovella de menys d'un any' recollit a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera (1932-), a la Vall d'Assua (Braní, 1959), a Àger (Porcioles, p. 35). *Corderi* 'avortó' en un doc. de 1279-99 que sembla ser de l'Empordà (BABL VII, 245). *Corderaire*. *Corderar*. *Corderat*. *Corderet*. *Corderina* [1443]. *Cordero* (o *corderó*, insegur en *Eiximplis e Miracles* I, 264, si és que està ben llegida una variant *corderon* que hi figuraria junt amb l'ambigu *cordero*).

Cor-de-roure, no deu venir d'un sobrenom (AlcM), car es tracta d'una vella i important pagesia agregada a Serrateix (Berguedà, *kordārōura*, 1929): nom comparable al del Santuari del *Coral*, aran. *kurāu* 'roure'.

Cordeta, V. *corda* *Cordial*, *cordialer*, *cordialitat*, *cordifoliat*, *cordiforme*, V. *cor* *Cordill*, *cordilla*, *cordillant*, *cordillera* (castellanisme a rebutjar, per *seralada*), *cordó*, V. *corda* *Cordola*, V. *cor* *Cordomi*: etimologia germànica inversemblant (la forma germànica real era *Hlodomir*, que no dóna base fonètica adequada; veg. en canvi, *EntreDL* II, 106-8) *Cordonada*, *cordonar*, *cordoner(a)*, *cordoneria*, *cordonista*, V. *cordó* (CORDA)

CORDOVA, 'cuiro adobat', derivat de *Córdova*, pel gran descabdellament que va aconseguir a la Córdoba musulmana l'adoberia de cuiros. □ 1.ª doc.: 1249.

«Carga de cordoà --- 2 sous, 2 diners», Lleuda de Cotlliure, 1249 (RLR IV, 248); «*cordovà* blanch, la dotzena, un diner --- la mà del *cordovà* vermell, dos diners ---» a la tarifa barcelonina de 1271 (*EntreDL* I, 160, §§ 92, 94); *cordoà* en un doc. de Perpinyà de c. 1306 (Finke, *Acta Ar.* III, 157); «*cordoan* blanc --- *cordoan* vermeyl --- *cordoà* de Bugia», 1284, i una altra vintena de testimonis del S. XIV, en Alart, *InvLC*. «Sa germana 'l Rossell d'Horta - per mullé me la vol dà: / porta caputxa de risso, - sabatas de *cordovà*», MilàF (*Romlo.*, 320.27).

DERIV.: *Pells cordoanades*, tres docs. de 1323, Alart, l. c. Pel que fa a la grafia catalana del nom de la ciutat andalusina, jo sempre he sentit i usat el timbre i accentuació *Córdova*; en el DOrt. s'escriví, però, *Còrdova*; recordo que c. 1932 vaig aconsellar a Fabra que ho canviés, i ell digué que ho havia sentit de les dues maneres, però que potser tenia raó jo i ho faria

canviar; també AlcM escriu *Córdova* i això és el que deu ser el timbre originari puix que en castellà no hi ha hagut diftongació. *Córdoves*. *Cordovaera*.

Corea, *corejar*, V. *cor* II

+CORELLA, mena de pedra valenciana: ignoro l'origen. A Albaida, corrent pel terme m'ensenyaren «la *pèdra korèla* del cimen(t)» (1962): només vaig tenir temps d'anotar que n'eren característiques llargues sèries d'estries en zigzag. Dos dies més tard, a Bèlgida, vaig anotar *Carrer korèlat* com a nom d'un carreró que no trau cap, i tot i que la mena de r (o ʀ) diferia d'una denominació a l'altra, potser tot ve del mateix; per desgràcia cap dels dos dies ni més tard no em va vagar de fer més indagacions. No figura en Escrig, 1851, MGadea ni AlcM. Vindria potser del cognom *Corella*?

Coreògraf, *coreografia*, -gràfic, V. *cor* II *Coresforç*, *coresforçar-se*, *corestret*, *coret*, V. *cor* I *Coreu*, V. *cor* II

CORFA, 'crosta, escorça, pela', mot només valencià, que prové d'una modificació de l'ar. *qirfa* o *qārfa* id., probt. una variant *qórfa* ja existent en àrab vulgar valencià. □ 1.ª doc.: 1575, OPou.

Que ja l'oposa com a denominació valenciana a *clova* del Princ. i de Girona: «pelar la fruita --- les cloves o *corfes*: hoc putamen» (p. 60). Es pronuncia *còrfa* (Carles Ros, 1764; MGadea, *T. del Xè* I, 45). És paraula específicament valenciana i s'aplica a la crosta del pa o de les nafres, a l'escorça dels arbres, a la carrotxa o pela del meló o la carabassa, a la pela de la taronja, la magrana o fins de la poma² i fruites semblants o del formatge, a la pell del raïm, a la tavella dels llegums, a la clova de l'ou o de les nous, etc. (Escrig, *DAG.*, Sanelo, GaGirona, 170, J. G. M.); també es troba aplicat a la closca dels moluscs.³

Em consta el mot a Morella, Benassal, la Plana de Castelló, Onda, la Calderona, València, Carcaixent, Elx i, en general a tot el País Valencià,⁴ àdhuc en localitats de parla aragonesa, com Les Alcubles, prop d'El Villar del Arzobispo.⁵ Pel sud no sols arriba a Elx, sinó que s'estén per terres de Múrcia, en particular a Yecla (GaSoriano). Aplicat a l'escorça del pi ho sento a Serra de la Calderona (1962) i en els Ports de Morella (Castell de Cabres, 1961), on diuen *eskórfa*, com també a Castalla (EValor, c. 1950) i així mateix a Elx, si bé ací ho apliquen a la pell de les ametlles: forma on hi ha contaminació del sinònim *escorça*.

M-Lübke (*REW.*, 4688) admet que *corfa* ve del gr. *κέλυφος*, -φος, però tothom pot veure que aquesta opinió topa amb obstacles fonètics greus o més aviat insuperables: és tan errònia com la de *clova* i *clofoll* (que també voldria fer venir d'allí), veg. CLOVA.

L'àrab clàssic *qirfa*, *qirf*, significa 'escorça, pela de magrana, crosta de pa'.⁶ És derivat normal del sentit de 'pelar, llevar la pela d'un fruit', que és la clàssica del verb *qāraf*, i tan antiga que aquesta arrel semítica